

Policy för öppen vetenskap

1 Bakgrund

Linköpings universitet (LiU) arbetar aktivt för ett öppet och transparent vetenskapssamhälle där kunskap kan användas av alla. En öppen och transparent forskningsprocess där publikationer, data och, där så är lämpligt, även forskningsmetoder delas öppet är grunden för en god forskningskultur.

Det aktiva arbetet med att främja öppen vetenskap pågår vid LiU, i Sverige och inom Europeiska unionen. LiU har ett tydligt uppdrag att verka för öppen vetenskap vilket bland annat framgår av LiU:s vision och strategi. Arbetet drivs både internationellt och nationellt; internationellt genom Europeiska rådets slutsatser och Unescos rekommendation om öppen vetenskap och nationellt genom forskningspropositionerna *Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft* (prop. 2016/17:50) och *Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige* (prop. 2020/21:60) samt Sveriges universitets- och högskoleförbunds (SUHF:s) färdplan för öppen vetenskap och de nationella riktlinjerna för öppen vetenskap.¹

2 Öppen vetenskap vid LiU

2.1 Inledning

Öppen vetenskap innefattar, enligt SUHF:s färdplan för öppen vetenskap, bland annat öppen tillgång till vetenskapliga publikationer, öppen tillgång till forskningsdata, öppna lärresurser, öppen källkod, öppen kollegial granskning och medborgarforskning. Fokus i denna policy är forskningsresultat som görs öppet

¹ Se vidare:

- Rådets slutsatser om högkvalitativ, transparent, öppen, tillförlitlig och rättvis akademisk publicering, Lägesrapport. 9616/23. Europeiska unionens råd. Bryssel den 23 maj 2023; <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9616-2023-INIT/sv/> (Hämtad 24-10-08).
- Sveriges universitets- och högskoleförbund. 2024. Färdplan för öppen vetenskap (reviderad) <https://suhf.se/app/uploads/2024/02/REK-2021-1-Fardplan-for-oppen-vetenskap-SUHF-Antagen-av-SUHFs-presidium-REVIDERAD-240201-1.pdf> (Hämtad 2024-10-08).
- Sveriges universitets- och högskoleförbund. 2024. Vägledning för implementering av färdplan för öppen vetenskap (reviderad) <https://suhf.se/app/uploads/2024/02/Vagledning-for-implementering-av-fardplan-for-oppen-vetenskap-Antagen-av-SUHFs-presidium-REVIDERAD-240201-1.pdf> (Hämtad 2024-10-08).
- Unesco. 2021. UNESCO Recommendation on Open Science <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379949> (Hämtad 2024-10-08).
- Kungliga biblioteket (2024) Nationella riktlinjer för öppen vetenskap. <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kb:publ-722> (Hämtad 2024-10-08)

tillgängliga. Med forskningsresultat avses i denna policy publikationer och forskningsdata.

Centrala förutsättningar för öppen vetenskap är s.k. FAIR² hantering av forskningsresultat, öppen licensering av publikationer och öppet tillgängliga forskningsdata samt god datahantering. Ytterligare förutsättning för öppen vetenskap är modern meritvärdering inklusive sakkunniggranskning i enlighet med Coalition for Advancing Research Assessment (CoARA).³

Öppen vetenskap medför många fördelar. När forskning kan delas och användas av alla, inom och utanför akademien, ökar möjligheterna till innovation, vetenskapliga genombrott och genomslag (s.k. impact). Öppen vetenskap underlättar samarbeten, möjliggör att forskning i större utsträckning kan verifieras och replikeras samt har en positiv inverkan på god forskningssed.

2.2 LiU:s principer för öppen vetenskap

Öppen vetenskap vid LiU vilar på två principer:

- *‘Så öppet som möjligt’*. Detta innebär att forskningsresultat ska vara öppna så länge etiska, juridiska och kommersiella aspekter samt säkerhetsaspekter inte utgör ett hinder.
- Att bidra till en process för öppen vetenskap är en naturlig del av det akademiska arbetet och ska vara meriterande.

3 Ansvar för öppen vetenskap

3.1 Öppen vetenskap förutsätter att forskare och stödfunktioner arbetar tillsammans

För att främja öppen vetenskap och möjliggöra ett öppet vetenskapssystem krävs att forskare och stödfunktioner arbetar tillsammans. LiU har ett övergripande ansvar för att det finns förutsättningar för detta. Vid LiU har fakulteterna ett ansvar för att strukturer för forskares meritering är utformade så att forskare ska kunna agera i ett öppet vetenskapssystem.

² Forskningsresultat bör vara FAIR. Akronymen FAIR står för Findable, Accessible, Interoperable och Reusable och syftar i förlängningen till att forskningsresultat ska vara återanvändbara.

³ CoARA (Coalition for Advancing Research Assessment) är ett internationellt initiativ som arbetar för att utveckla hur forskning ska bedömas i framtiden.

3.2 Forskares ansvar inom öppen vetenskap avseende öppna publikationer och öppna data

Forskare vid LiU ansvarar för följande:

- Att registrera forskningsresultat i DiVA eller annat utpekat system och när så är lämpligt även parallellpublicera dem.
- Att hantera forskningsdata på ett effektivt och lagenligt sätt som speglar att forskningen bedrivs FAIR och enligt god forskningssed.
- Att använda datahanteringsplaner som verktyg för att underlätta datahantering i synnerhet när finansiärer kräver detta. Detta underlättar tillgängliggörande av forskningsdata och underlättar även för forskaren att följa FAIR-principerna.
- Företrädelsevis göra publikationer omedelbart öppet tillgängliga med öppen licens. Om så inte är möjligt: Sträva efter att behålla rättigheter så att det är möjligt att omedelbart lägga upp författarversionen i DiVA.
- Att i möjligaste mån vid projektets avslut göra forskningsdata öppet tillgängliga i lämpliga repositorer i enlighet med principen 'så öppet som möjligt' genom att publicera och märka forskningsdata med villkor för öppen användning.

3.3 Verksamhetsstödet ansvar inom öppen vetenskap avseende öppna publikationer och öppna data

Verksamhetsstödet vid LiU består av universitetsförvaltningen, universitetsbiblioteket samt stöd vid institutioner och fakulteter. Verksamhetsstödet ansvarar för följande:

- Tillgodose att rutiner, infrastruktur och rådgivning inom hela LiU:s organisation är utformade för att forskare ska kunna agera i ett öppet vetenskapssystem. Ett exempel är att arbeta för att processen med att hantera och tillgängliggöra forskningsdata ska vara enkel och tydlig.
- Tillhandahålla kvalificerat forskningscentrerat stöd som är effektivt, lyhört, flexibelt och som möjliggör för forskare att verka i ett öppet vetenskapssamhälle.
- Erbjuder utbildning och kompetenshöjande insatser i frågor som rör öppen vetenskap.

4 Ikraftträdande

Denna policy träder i kraft den 24 april 2025.